

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

استعاره در ضرب المثل های لری

(با تأکید بر مَثَل های منطقه ی باغملِک)

تألیف:

مصطفی سلیمانیا

دکتر محمود نقی زاده

نشر تراوا

سرشناسه	:	سلیمانیان ، مصطفی ، ۱۳۶۶
عنوان و پدیدآور	:	استعاره در ضرب‌المثل‌های لری (با تأکید بر مَثَل‌های منطقه‌ی باغملیک) / نویسنندگان: مصطفی سلیمانیان / محمود نقی زاده.
مشخصات نشر	:	اهواز: تر آوا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۶ ص.؛ جدول: ۱۴/۵×۲۱/۵، م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۷-۳۱۷-۱
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	ضرب‌المثل‌های لری
موضوع	:	ضرب‌المثل‌های ایرانی
شماره افزوده	:	نقی زاده ، محمود ، ۱۳۵۵
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ۵الف ۸س/ PIR۳۲۸۴
رده بندی دیویی	:	۳۹۸/۹۴
شماره کتابشناسی لی	:	۵۱۶۰۲۵۹

استعاره در ضرب‌المثل‌های لری (با تأکید بر مَثَل‌های منطقه‌ی باغملیک)

نویسنندگان: مصطفی سلیمانیان ، محمود نقی زاده

طرح روی جلد: داوود منگستان جونی

ناشر: تر آوا

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۷

شماره‌ی نشر: ۴۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۷-۳۱۷-۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

نشر تر آوا: اهواز - کیانپارس - خیابان نهم غربی - پلاک ۱۲۸

نمابر: ۰۶۱۳۳۹۰۳۷۱۴ همراه: ۰۹۱۶۱۱۳۶۷۸۵

taravapublication@yahoo.com

فروشگاه اینترنتی www.tarava.com

@taravapub

حق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

ضرب‌المثل‌ها عباراتی کوتاه، پندآمیز، ثابت، پرمعنی و عمدتاً آهنگین هستند که از طریق آن‌ها می‌توان به طور غیرمستقیم، ناملایمات، نابه سامانی‌ها، انتقادهای، پند و اندرزها، عشق و نفرت، طعنه و ... را بیان کرد. این مثل‌ها که یادگار دوران گذشته و اجداد و نیاکان ما هستند مانند میراثی گرانبه‌ایند که طرز تفکر، تجربه، آداب و رسوم و مسائل مختلف اجتماعی - فرهنگی هر قوم، گروه و ملت را نشان می‌دهند. این نوشته با اهداف مختلفی تدوین گردیده است؛ هدف اول ثبت و مکتوب کردن ضرب‌المثل‌های حاوی نام حیوانات در گویش لری با تأکید بر گویش لری باغملک بوده است. هدف دوم بررسی کاربرد استعاری نام حیوانات در ضرب‌المثل‌ها بوده است. این که نام هر حیوان به چه معنا یا معنایی است مثبت یا منفی در ضرب‌المثل‌ها به کار می‌رود. هدف سوم تعیین بارزترین معنای نام هر حیوان در ضرب‌المثل‌ها بوده است. از دیگر اهداف این کتاب می‌توان به بررسی و تجزیه و تحلیل و تفسیر مثل‌های حاوی نام حیوانات و هم چنین برقراری رابطه‌ی بین زبان، تجربه، تفکر و فرهنگ اشاره کرد. این کتاب پس از ذکر کلیاتی در مورد استعاره در فصل اول، به بررسی و تجزیه و تحلیل ضرب‌المثل‌های حاوی نام حیوانات در پنج فصل متوالی می‌پردازد. در فصل آخر این کتاب نیز از مطالب بیان شده نتیجه‌گیری به عمل آمده است و دلایل این که انسان در ضرب‌المثل‌ها از نام حیوانات استفاده می‌کند مورد بررسی قرار گرفته است.

در این اثر بیش از سی صد ضرب‌المثل حاوی نام حیوانات گردآوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. شاید هنوز هم ضرب‌المثل‌های دیگری حاوی نام حیوانات افزون بر این مثل‌ها یافت شوند. البته عدم ذکر بعضی مثل‌ها عامدانه بوده است. چرا که بعضی مثل‌ها در نکوهش و تمسخر قوم دیگری هستند و یا حالت فحش به مردم یا طایفه‌ای دیگر را دارند، ما برای جلوگیری از مسائل تفرقه آمیز از ذکر این گونه مثل‌ها امتناع ورزیده‌ایم. امید است که با این اثر بتوانیم خدمتی هر چند کوچک به جامعه‌ی خود به خصوص به فرهنگستان زبان در جهت ثبت و مکتوب کردن مثل‌های گویش‌ها و بازسازی بعضی واژه‌ها و هم چنین غنی‌تر شدن اطلس گویش‌های ایرانی و مطالعات گویش‌شناسی نموده باشیم.

در پایان لازم است از استاد عزیزان و سروران از جمله همکاران، دوستان، آشنایان، اعضای خانواده و ... که در تمام مراحل تدوین این کتاب با ما همکاری لازم را مبذول داشتند و ما را مورد لطف خود قرار داده‌اند و به ما دلگرمی و امید داده‌اند، تسکین و تشکر به عمل بیاوریم. هم چنین از انتشارات ترآوا که زحمت انتشار این اثر را به عهده گرفته‌اند نیز تقدیر و تشکر می‌شود.

مؤلفان

بهار ۱۳۹۷ / باغملک

فهرست مطالب کتاب

صفحه	عناوین
۱۳	فصل اول: کلیات
۱۳	۱،۱. مقدمه
۱۸	۲،۱. تعاریف استعاره
۱۸	۱،۲. تعاریف استعاره از دیدگاه کلاسیک و سنتی
۲۰	۱،۲،۲. تعریف استعاره از دیدگاه رمانتیک
۲۲	۳،۱. دلایل تنوع استعاره‌ها چیست؟
۲۴	۴،۱. ویژگی‌های استعاره
۲۴	۵،۱. چرا استعاره‌ی حیوانات؟
۲۶	۶،۱. خلاصه‌ی فصل
۲۷	فصل دوم: ضرب‌المثل‌های حاوی نام خر
۲۷	۱،۲. مقدمه
۲۸	۲،۲. ضرب‌المثل‌های حاوی نام خر
۷۰	۱،۲،۲. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام خر
۷۱	۳،۲. خلاصه‌ی فصل
۷۲	فصل سوم: ضرب‌المثل‌های حاوی نام سگ و گاو
۷۳	۱،۳. مقدمه
۷۴	۲،۳. ضرب‌المثل‌های حاوی نام سگ
۹۱	۱،۲،۳. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام سگ
۹۲	۳،۳. ضرب‌المثل‌های حاوی نام گاو
۱۰۹	۱،۳،۳. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام گاو

۴,۳. خلاصه‌ی فصل

۱۱۳ فصل چهارم: ضرب‌المثل‌های حاوی نام گوسفند، گرگ، مرغ و

خروس

۱۱۳ ۱,۴. مقدمه

۱۱۳ ۲,۴. ضرب‌المثل‌های حاوی نام گوسفند

۱۲۵ ۱,۱,۴. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام گوسفند

۱۲۶ ۱,۴. ضرب‌المثل‌های حاوی نام گرگ

۱۳۴ ۱,۲,۴. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام گرگ

۱۳۴ ۴,۴. ضرب‌المثل‌های حاوی نام مرغ

۱۴۱ ۱,۴,۴. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام مرغ

۱۴۲ ۵,۴. ضرب‌المثل‌های حاوی نام خروس

۱۴۵ ۱,۵,۴. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی حاوی نام خروس

۱۴۵ ۶,۴. خلاصه‌ی فصل

۱۴۷ فصل پنجم: ضرب‌المثل‌های حاوی نام خرگوش، مار، شتر، روباه و

شیر

۱۴۷ ۱,۵. مقدمه

۱۴۷ ۲,۵. ضرب‌المثل‌های حاوی نام خرگوش

۱۵۱ ۱,۲,۵. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی خرگوش در ضرب‌المثل

۱۵۲ ۳,۵. ضرب‌المثل‌های حاوی نام مار

۱۵۶ ۱,۳,۵. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی مار در ضرب‌المثل

۱۵۶ ۴,۵. ضرب‌المثل‌های حاوی نام شتر

۱۵۹ ۱,۴,۵. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی شتر در ضرب‌المثل

۱۵۹ ۵,۵. ضرب‌المثل‌های حاوی نام روباه

۱۶۵ ۱,۵,۵. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی روباه در ضرب‌المثل

۱۶۵ ۶,۵. ضرب‌المثل‌های حاوی نام شیر

۱۶۸. تجزیه و تحلیل مولکول‌های معنایی شیر در ضرب‌المثل
۱۶۹. خلاصه‌ی فصل

فصل ششم: ضرب‌المثل‌های حاوی نام سایر حیوانات

۱۷۱. مقدمه
۱۷۱. ۲.۶. غ
۱۷۵. ۳.۶. برب
۱۸۰. ۴.۶. خجشک
۱۸۱. ۵.۶. ماهی
۱۸۳. ۶.۶. کبک
۱۸۴. ۷.۶. موش صحرائی
۱۸۵. ۸.۶. کرکس
۱۸۵. ۹.۶. میمون
۱۸۶. ۱۰.۶. کوسه
۱۸۷. ۱۱.۶. ملخ
۱۹۶. ۱۲.۶. گراز
۱۹۷. ۱۳.۶. قاطر
۱۹۷. ۱۴.۶. پرنده
۱۹۸. ۱۵.۶. کنه
۱۹۹. ۱۶.۶. خلاصه‌ی فصل

فصل هفتم: نتیجه‌گیری از ضرب‌المثل‌ها

۲۰۱. ۱.۷. مقدمه
۲۰۱. ۲.۷. نتیجه‌گیری کلی از مثل‌ها
۲۰۲. ۳.۷. دلالت و کارکرد موضوعی نام حیوانات در ضرب‌المثل‌ها
۲۰۸. ۴.۷. علل به کارگیری نام حیوانات در ضرب‌المثل‌ها

۲۱۴

۵،۷. خلاصه‌ی فصل

فهرست جدول‌ها

۲۰۱

جدول ۷-۱: فراوانی و بارزترین مولکول معنایی نام هر حیوان در

ضرب‌المثل‌ها

۲۰۷

جدول ۲-۱: دلالت و کارکرد موضوعی نام حیوانات در

ضرب‌المثل‌ها